

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ POLİTİKASI

GİRİŞ

Toplumsal cinsiyet kavramı, kadın ya da erkek olmaya toplumun yüklediği anlam ve beklentileri ifade ettiğinden, zamana, kültüre ve toplumsal çevreye göre değişebilmektedir. Sosyalleşme sürecinde öğrenilen toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili kalıplar hem kadınların hem de erkeklerin yaşamını olumsuz etkileyebilmektedir. Bununla birlikte toplumsal cinsiyet bağlamında yapılan çalışmalar, toplumlarda süregelen toplumsal cinsiyete ilişkin kalıpların özellikle kadını olumsuz yönde etkilediğini ve farklı birçok boyutta kadına yönelik ayrımcılığı derinleştirdiğini vurgulamaktadır. Avrupa Birliği (AB) tarafından benimsenen bu kavramla şu hususlar açık ve net olarak belirlenmiştir: Kadınlar ve erkekler için eşit ekonomik bağımsızlık; eşit değerde iş için eşit ücret; karar vermede eşitlik; haysiyet, dürüstlük ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti sona erdirmek. (AB Toplumsal Cinsiyet Eşitliği için Stratejik Katılım 2016- 2019 Belgesi). Toplumsal cinsiyet eşitliği, haklara sahip olmak ve hakları etkin bir şekilde kullanabilmek bakımından cinsiyet farklılıklarının değil insan olmanın esas alındığı anlayıştır.

Son yıllarda, toplumsal cinsiyet eşitliği (gender equality) çalışmaları tüm dünya üzerinde hassasiyetle üzerinde durulan bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradaki temel nokta, ülkelerin sürdürülebilir ekonomik ve sosyal kalkınmalarında toplumsal cinsiyet eşitliğinin son derece önemli görülmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğini her alanda temel bir konu olarak kabul edilmesidir.

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanlığının (TÜBİTAK) ilgi yazısı ve 28/10/2021 tarihi itibarıyla, ülkemizin 2021-2027 yıllarını kapsayacak olan Ufuk Avrupa Programına resmen asosiy üye olarak katılım sağladığı programın yeni kurallarına göre, ülkemizdeki tüm yükseköğretim kurumlarının araştırma merkezlerinin ve kamu kurumlarının 1 Ocak 2022 tarihi itibarıyla kapanan çağrılara başvurabilmeleri ve fon alabilmeleri için belirli özelliklere sahip kurumsal "Gender Equality Planları"nın (GEP) hazırlanması gerektiği hususunda bilgi vermiştir.

Anadolu Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politika Belgesi ve Eylem Planı kadınların toplum içerisindeki dezavantajlı konumlarının tespit edilmesi, cinsiyetçi yaklaşımların saptanması ve bu sorunların çözülmesi amacına yöneliktir. Bu hedef, Anayasamızın 10. maddesinde şu şekilde ifade edilmiştir: "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Anayasanın 10. maddesi ikinci fıkrası ile de kadınların ve erkeklerin eşit haklara sahip olduğunu, devletin bu eşitliği hayata geçirmekle yükümlü olduğunu ve bu amaçla alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı olarak değerlendirilemeyeceğini açıkça hükme bağlamakla toplumsal cinsiyet eşitliği noktasında devlete pozitif yükümlülükler yüklemiştir (Ek fıkra: 7/5/2004-5170/1 md.)".

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

AMAÇ

Bu eylem planının amacı; katılımcı ve şeffaf bir yönetim anlayışıyla, Anadolu Üniversitesi'nin tüm bireylerinin eşit fırsatlara ve haklara sahip olmasına yönelik temel esaslarını belirlemek ve cinsiyet ayrımcılığından kaynaklanan eşitsizliğin ve şiddetin her türlü biçimine karşı gereken tedbirleri alarak eşit bir çalışma, araştırma ve eğitim ortamı oluşturmayı taahhüt etmektir.

KAPSAM

Bu politika belgesinde yer alan hükümler, tüm Üniversite bileşenlerini kapsar. Bu politika belgesi, Üniversite içinde cinsiyet ayrımcılığı ve cinsiyetçi yaklaşımları içeren her türlü davranış ve şiddet olayları ile Üniversitenin akademik ve çalışma yaşamına etkisi olan konularla ilgili eylemleri kapsamına alır. Üniversite, tüm birimleri için farkındalığın artırılması amacıyla gerekli planlamaları yaparak iyileştirici ve düzenleyici eylemleri hayata geçirir. Politika Belgesi ve Eylem Planı'nda tanımlanan faaliyetlerin karar alma süreçlerinden Anadolu Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komisyonu sorumlu olup; alınan kararların uygulanmasına ilişkin koordinasyon sorumluluğu Anadolu Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi'ndedir

DAYANAK

Üniversitemiz Senato'sunun 04 Ekim 2022 tarihli ve 16/2 sayılı kararı ile yürürlüğe giren Anadolu Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Komisyonu Yönergesi'ne uyumlu olacak şekilde hazırlanan bu eylem planı; İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ne ve Türkiye Cumhuriyeti'nin, eşitlik ilkesine, eğitim hakkına ve çalışma hakkına ilişkin olmak üzere imzaladığı tüm uluslararası antlaşmalara, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın başta 5'inci ve 10'uncu Maddeleri olmak üzere tüm esaslarına ve 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 14'üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır. Bunların yanı sıra Avrupa Komisyonu'nun hazırladığı ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı ile TÜBİTAK tarafından da Ufuk Avrupa Programı'na katılım amacıyla bilgilendirmesi yapılan Lübliyana Bildirgesi (Ljubljana Declaration Gender Equality in Research and Innovation) prensipleri gözetilerek planlama yapılmıştır. Bu çalışma Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kapsamında belirtilen alanlara da katkı sağlayacak olup özellikle 4 no.lu Nitelikli Eğitim, 5 no.lu Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve 11 no.lu Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar amaçlarını esas almaktadır.

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ KURUM STRATEJİSİ TEMEL AMAÇLARI

Üniversitemizde görev yapan akademik ve idari personele kariyerleri boyunca eşit fırsatların yaratılması Üniversitemizin sorumluluğundadır. Üniversitemizin çalışanları ve öğrencileri başta olmak üzere tüm bileşenleri ile Üniversitenin kapsamına giren tüm faaliyet alanlarında cinsiyet ayrımcılığını dışlayan etkin bir politika geliştirmek ve uygulamak temel stratejimizdir. Bu doğrultuda hazırlanan Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı, kurumsal yapıda idari ve akademik düzeyde tüm kadın ve erkek personelimiz ve öğrencilerimiz için bir kılavuz niteliğindedir. Toplumsal cinsiyet eşitliğini, hakkaniyet ve sosyal adalet yaklaşımını kurumsal düzeyde anaakımlaştırmak ve gerekli görülen dönüşümü gerçekleştirmek, Üniversitemizde her düzey akademik konumunda cinsiyetler arası eşitliği gözeterek nitelikli ve yeterliğe dayalı akademisyenleri kazandırırken bilim kadınlarının yönetsel liderliklerinin önünü açmak ve cinsiyet temelli önyargılara karşı bilim ve araştırma alanlarını dengeli bir yapıya kavuşturmak için belirlenen stratejik temel amaçlar ve bu amaçlar doğrultusunda planlanan merkezi eylemler şunlardır:

Temel Amaç 1: Üniversitede kapsayıcı, sürdürülebilir ve karşılıklı öğrenmeye dayalı kurumsal değişime imkân sağlayacak, kurumda toplumsal cinsiyet eşitliğine dair farkındalığı arttıracak ve kurum kültürü ile yönetsel süreçleri destekleyecek mekanizmaların geliştirilmesi.

Temel Amaç 2: Eğitim, öğretim ve araştırmada istihdam ve kariyer olanaklarının geliştirilmesi.

Temel Amaç 3: Eğitim, öğretim ve araştırmada uygulamaların güçlendirilmesi.

Temel Amaç 4: Cinsiyete dayalı şiddet ve tacizin önlenmesine yönelik kurumsal kapasitenin geliştirilmesi ve farkındalık/bilgilendirme çalışmaları yapılması.

Temel Amaç 5: Ulusal ve uluslararası araştırma apleri ve kamu-üniversite-sanayi kurumları ile toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki çalışmalarda sinerji ve işbirlikleri oluşturulması.

Temel Amaç 6: Üniversite bünyesinde toplumsal cinsiyet eşitliğine dair yapılan çalışmaların izlenmesi ve değerlendirilmesi.

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

EYLEM PLANI

Temel Amaç	Eylem	Planlama Dönemi					Sorumlu Birim	İş Birliği Yapılacak Birimler	Performans Göstergesi
		24	25	26	27	28			
1	1.1. Çalışmaların duyurulup erişime açılabileceği bir web sitesi oluşturulması	X					BAUM	AKAUM	Web Sitesi
1	1.2. Verilerin toplanması, izlenmesi ve analiz edilebilmesi amacıyla web tabanlı bir bilgi sisteminin geliştirilmesi	X					BAUM	AKAUM	Bilgi Sistemi
1	1.3. Üniversitenin mevcut politika belgelerinin ve diğer yazılı/basılı/görsel materyallerinin dil ve görsel içerik bakımından kontrolünün sağlanması ve bunun için bir ekip oluşturulması	X	X	X	X	X	AKAUM	- Kurumsal İletişim Koordinatörlüğü - Açıköğretim Sistemi - İletişim Bilimleri Fakültesi - Mevzuat Komisyonu	- Anadolu Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği İçerik Kontrol Ekibi - İçerik Kontrolü Yapılan Yazılı/Basılı/Görsel Materyal ve Politika Belgesi Sayısı
1	1.4. Yazılı ve basılı materyallerde dil ve görsel bütünlüğü sağlamaya yönelik kriterlerin hazırlanması ve ilgili birimlerle paylaşılması	X					AKAUM	- Kurumsal İletişim Koordinatörlüğü - Açıköğretim Sistemi - İletişim Bilimleri Fakültesi - Anadolu Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği İçerik Kontrol Ekibi	- Yazılı ve basılı materyallerde toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik dil ve görsel bütünlüğü sağlamak adına dikkat edilecek kriterler seti
1	1.5. Personel özlük haklarının (ebeveynlik hakları ve izinleri vb.) incelenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında değerlendirilmesi	X					Personel Daire Başkanlığı	- Hukuk Müşavirliği - AKAUM	- Anadolu Üniversitesi özlük hakları değerlendirme raporu
1	1.6. Üniversitede toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik görsel ve işitsel farkındalık çalışmaları yapılması	X	X	X	X	X	Kurumsal İletişim Koordinatörlüğü	- AKAUM - Radyo A - İletişim Fakültesi - Güzel Sanatlar Fakültesi	- Farkındalık materyalleri
1	1.7. Öğrencilerin faaliyetlerinde ve öğrencilere yönelik çalışmalarda toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratacak içerikler üretilmesi	X	X	X	X	X	AKAUM	- Dekanlıklar ve Müdürlükler - Öğrenci Kulüp Koordinatörlüğü - Öğrenci İşleri D. Bşk.lığı	- Çevrimiçi ve yüz yüze etkileşimli faaliyetler - Farkındalık materyalleri
2	2.1. Üniversitenin tüm karar organlarında kadın-erkek temsiliyet oranının dengelenmesini sağlamak üzere tüm birimlerde ve alt birimlerde bu konuda azami çaba gösterilmesi	X	X	X	X	X	Genel Sekreterlik	- AKAUM - Personel Daire Başkanlığı	- Üniversitenin karar alma mekanizmalarında kadın-erkek temsiliyet oranı değerlendirme raporu

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

2	2.2. İstihdam süreçlerinde toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı ayrımcılığın yapılmadığına dair süreçlerin yeniden gözden geçirilmesi	X					Personel Daire Başkanlığı	- Hukuk Müşavirliği - AKAUM	- Anadolu Üniversitesi istihdam süreçleri değerlendirme raporu
3	3.1. YÖK onaylı bir toplumsal cinsiyet eşitliği dersinin ortak kodlu ders olarak açılması	X	X				Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı	- İlgili Birimler	- Ortak kodlu ders
3	3.2. Tüm programları kapsayacak şekilde toplumsal cinsiyet eşitliğini kapsayacak derslerin planlanması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması	X	X	X	X	X	Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı	- AKAUM - İlgili Birimler	- Açılan ders sayısı - Dersi alan öğrenci sayısı
3	3.3. Üniversite genelinde araştırmaya toplumsal cinsiyet eşitliğinin entegre edilmesi, lisansüstü araştırmaların ve projelerin artırılmasının teşvik edilmesi	X	X	X	X	X	Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	- BAP Koordinasyon Birimi - ARİNKOM - İlgili Birimler	- Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini kapsayan proje sayısı
3	3.4. Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine yönelik eğitimleri verebilecek eğitimcilerin eğitimlerinin planlanması (sertifika programı, belgelendirme, sınav, mor sertifika vb.)	X	X	X	X	X	AKAUM	- Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi - Açıköğretim Sistemi - Eğitim Fakültesi - İlgili Birimler	- Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitici Eğitimi müfredatı - Eğitimi alan kişi sayısı
3	3.5. AKADEMA üzerinden kitlesel farkındalığı artırabilecek bir eğitim içeriği oluşturulması	X	X				Kitlesel Açık Eğitim Kaynakları (AKADEMA) Koordinatörlüğü	- AKAUM - İlgili Birimler	- AKADEMA Kitlesel Açık Çevrimiçi Ders platformu
3	3.6. Kurul ve komisyon üyeliklerinin belirlenmesinde kadın-erkek eşitliğine dikkat edilmesi	X	X	X	X	X	Rektörlük	- Tüm Birimler	- Kurul ve komisyon üyeliklerindeki temsiliyet durumunu gösteren raporlar
3	3.7. Çocuk Üniversitesi kapsamında bir içerik oluşturulması	X	X	X	X	X	Çocuk Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi	- AKAUM - İlgili Birimler	- Çocuk Üniversitesi kapsamında açılan program sayısı
4	4.1. Cinsiyete dayalı taciz ve şiddetle mücadele için farkındalık artırılması amacıyla eğitimlerinin düzenlenmesi, eğitimlere katılacak idari ve akademik personelin katılımı konusunda izin/yaptırım süreçlerinin tanımlanması	X	X	X	X	X	AKAUM	- ŞÖNİM - İl Emniyet Müdürlüğü - İlgili Birimler	- Eğitim alan kadın-erkek personel, öğrenci sayısı
4	4.2. Cinsel Taciz ve Saldırıyla (CTS) Mücadele Komisyonu'nun oluşturulması, CTS	X	X				AKAUM	- Rektörlük - İlgili Birimler - Hukuk Müşavirliği	- CTS Komisyonu

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ

	çalışmaları için mentorluk alınması								
5	5.1. Merkezi, yerel idareler ve kamu kuruluşları, diğer üniversitelerin ilgili birimleri, Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, ŞÖNİM, STK'lar ve diğer ilgili kuruluşlarla iş birliklerinin ve ortak çalışmaların güçlendirilmesi	X	X	X	X	X	AKAUM	- Tüm Birimler	- Yapılan toplantı ve komisyon katılımı sayısı - Yapılan işbirliği protokolleri sayısı
5	5.2. Üniversitenin ilgili Birimleri ile ortak çalışma noktalarının tespit edilmesi, hedef ve amaçlarının bütünlük hale getirilmesi						AKAUM	-Kalite Koordinatörlüğü BAP Koordinasyon Birimi - ARİNKOM - Etik Kurul -Toplumsal Katkı Koordinatörlüğü -Mobbing Kurulu - İlgili Birimler	- Koordinasyon çalışmaları raporu
6	6.1. Üniversitede toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin mevcut durumun tespiti	X		X		X	AKAUM	- Personel Daire Başkanlığı - Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı - BAUM - ARİNKOM - BAP Koordinasyon Birimi - Lisansüstü Eğitim Enstitüsü - İlgili Birimler	-Değerlendirme Raporu
6	6.2. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği çalışmaları yapan insan kaynağı envanterinin oluşturulması (yayın, tez, bildiri, proje...)	X					Araştırmalardan Sorumlu Rektör Yardımcılığı	- Personel Daire Başkanlığı - Veri Analitiği ve Yapay Zeka Araştırma Birimi - BAUM - Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi - ARİNKOM	-Anadolu Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Çalışmaları Envanteri
6	6.3. Bir sonraki dönemin eylem planının hazırlanması					X	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komisyonu	- İlgili Birimler	- Eylem Planı